

הפיקוח על הבנקים – אגף הביקורת

תרגום מיום 29.11.2020

תרגום של שאלות ותשובות של צוות ה-FASB

הערות כלליות לתרגום זה:

- א. התרגום נערך ומוגש כשירות למשתמשים למטרת נוחות בלבד. בכל מקרה ובכל ספק, יש לפעול בהתאם לנוסח בשפת המקור.
- ב. התרגום מתייחס לנוסח השאלות והתשובות נכון לחודש ינואר 2019. מובן שככל שיחולו עדכונים בקודיפיקציה או בשאלות והתשובות, על התאגידים הבנקאיים ורואי החשבון שלהם לפעול בהתאם לנוסח המעודכן בשפת המקור.
- ג. לצורך נוחות המשתמשים בתרגום זה –
  - המונח "ישות" או "תאגיד בנקאי" תורגם ככלל כ"תאגיד בנקאי".
  - המונח "expected" תורגם ככלל כ"צפוי".
  - המונח "borrower" תורגם ככלל כ"לווה".
  - הושמטו התייחסויות שהן אינן רלבנטיות לתאגידים בנקאיים, כגון התייחסויות למוסדות ללא כוונת רווח או הבדלים בין תאגידים ציבוריים לבין תאגידים שאינם ציבוריים.

האם שיטת התקופה הממוצעת לפירעון (WARM) היא שיטה מקובלת לאומדן הפסדי אשראי צפויים

רקע

נושא 326, מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי, דורש מתאגידים בנקאיים למדוד את כל הפסדי האשראי הצפויים מנכסים פיננסיים שמוחזקים במועד הדיווח בהתבסס על אירועי עבר, תנאים נוכחיים, ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס במטרה להציג אומדן של התאגיד הבנקאי של הסכום נטו שצפוי להיגבות מהנכסים הפיננסיים. בהתאם להנחיות אלה, תאגידים בנקאיים ישתמשו בתחזיות סבירות וניתנות לביסוס כדי שאומדן הפסדי האשראי שלהם יהיה מבוסס על מידע טוב יותר. התקן לא דורש שימוש בשיטה ספציפית של הפסדי אשראי, אלא מאפשר לתאגידים בנקאיים להשתמש בשיקול דעת בקביעת המידע הרלוונטי ושיטות האומדן שיתאימו לנסיבות.

הוצגו שאלות לצוות ה-FASB לגבי שיטות פרקטיות מקובלות שעשויות להיות רלוונטיות ונאותות לתיק נכסים קטן יותר ופחות מורכב (less complex). במיוחד, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית (FASB, להלן- המוסד לתקינה) קיבל שאלות שבהן הוא התבקש להבהיר האם שיטת התקופה הממוצעת לפירעון (WARM) הינה שיטה מקובלת לאומדן הפסדי אשראי.

שיטת WARM משתמשת בשיעור מחיקות חשבונאיות שנתי ממוצע (ראה חישוב בשאלה 3 להלן). שיעור המחיקות החשבונאיות השנתי הממוצע מכיל הפסד מאשראי שנוצר בשנים שונות והוא משמש כבסיס לאומדן הפסדי אשראי של היתרות המאזניות של תיק נכסים פיננסיים במועד המאזן. שיעור המחיקות החשבונאיות השנתי הממוצע מוכפל בתקופה החוזית ומותאם בגין אומדן פירעונות מוקדמים, כדי לקבוע את שיעור המחיקות החשבונאיות ההיסטורי הלא מותאם ליתרת הנכסים הפיננסיים. החישוב של שיעור מחיקות חשבונאיות היסטורי לא מותאם לא כולל תקופה של תחזיות סבירות וניתנות לביסוס. בדומה לשיטות אחרות של שיעור הפסד, אשר יכולות לשמש לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים, אפשר להביא בחשבון בדרכים אחרות תחזיות סבירות וניתנות לביסוס כאשר מיישמים את שיטת WARM, כמו בדוגמא להמחשה להלן (ראה שאלה 5).

שאלה 1

האם שיטת WARM הינה שיטה מקובלת לאמידת הפרשה להפסדי אשראי לפי תת נושא 20-326?

תשובה

שיטת WARM כמתוארת לעיל עשויה להיות שיטה מקובלת לאומדן הפסדי אשראי צפויים לפי נושא 326. בפרט, שיטת WARM מביאה בחשבון אומדן של הפסדי אשראי צפויים במשך יתרת אורך החיים של הנכסים הפיננסיים (כלומר, הפסדים המתרחשים עד לסוף התקופה החוזית).

פסקה 3-30-20-326 מציינת כי "...ההפרשה להפסדי אשראי יכולה להיקבע בשיטות שונות." המוסד לתקינה מרחיב לגבי הכוונה בפסקה BC50 של הבסיס למסקנות לעדכון לתקני החשבונאות מס' 2016-13, מכשירים פיננסיים- הפסדי אשראי (נושא 326): הפסדי אשראי- מכשירים הנמדדים בעלות מופחתת (להלן- עדכון 13-2016).

המוסד לתקינה אישר לתאגידים בנקאיים להשתמש בשיטות שונות כדי לאמוד הפסדי אשראי צפויים מפני שהוא מאמין כי תאגידים בנקאיים מנהלים סיכון אשראי בצורה שונה וצריך שתהיה להם גמישות לדיווח הטוב ביותר של הציפיות שלהם... המורכבות של תיק הנכסים, גודל התאגיד הבנקאי, גישה למידע, וניהול תיק הנכסים עשוי לגרום לגישות עם רמות שונות של תחכום. מפני שתאגידים בנקאיים עשויות להיות רמות שונות של תחכום, המוסד לתקינה לא הכתיב סוג אחד של מתודולוגיה למדידת הפסדי אשראי צפויים מנכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת.

צוות המוסד לתקינה מאמין ששיטת WARM הינה אחת משיטות רבות שניתן להשתמש בהן לאמידת הפרשה של הפסדי אשראי עבור תיק נכסים פיננסיים פחות מורכב, לפי תת נושא 20-326.

שאלה 2

אילו גורמים תאגיד בנקאי צריך להביא בחשבון כדי לקבוע האם להשתמש בשיטת WARM?

תשובה

קיים מבחר של שיטות שכיום נעשה בהן שימוש לפי שיטת ההפסד שנגרם (incurred loss), המותאמות לגודל ולמורכבות של התאגידים הבנקאיים שמשמשים בהן, החל מחישוב גיליון נתונים פשוט ועד למודלים אקונומטרים מורכבים. מצופה שתאגידים בנקאיים ימשיכו ליישם מגוון של שיטות כאשר עדכון 2016-13 ייושם. עם זאת, המורכבות והתחכום של השיטות בהן נעשה שימוש צריכים להביא בחשבון את המורכבות והתחכום של תהליך ניהול סיכון אשראי שמבוצע על ידי התאגיד הבנקאי עבור תיקים ספציפיים של נכסים פיננסיים.

אין ציפייה שתאגיד בנקאי פחות מורכב יהיה צריך ליישם מודל מתוחכם כדי לעמוד בדרישות של עדכון 2016-13. אם תאגיד בנקאי משתמש היום בשיטה המבוססת על שיעורי הפסד, ייתכן שהתאגיד הבנקאי הזה יוכל להמשיך עם שיטה מקבילה, לרבות שיטת WARM. עם זאת, בהשוואה לשיטה שנעשה בה שימוש היום לאומדן הפסדים שנגרמו, ההנחות והנתונים (inputs) של התאגיד הבנקאי יצטרכו להשתנות כדי להגיע לאומדן של הפסדי אשראי צפויים אשר משקפים את התקופה החוזית של הנכסים הפיננסיים, כשהוא מותאם לפירעון מוקדם ולתחזיות סבירות וניתנות לביסוס.

בבחירת שיטה ספציפית, על תאגיד בנקאי לשקול האם השיטה מתאימה לאמידת הפרשה להפסדי אשראי של תיק נכסים פיננסיים. יש להביא בחשבון את המורכבות, הגודל, וההרכב של תיק הנכסים הפיננסיים, הגישה של התאגיד הבנקאי למידע (לדוגמא, האם התיק הומוגני בגודל מספיק והפסדים היסטוריים מספיקים עם דפוס שמאפשר יכולת חיזוי). בנוסף, יש להביא בחשבון את הגודל של התאגיד הבנקאי ואסטרטגיית ניהול הסיכונים של התיק (לדוגמא, בעוד שהתאגיד הבנקאי עשוי להיות גדול ומורכב, התיק הספציפי יכול להיות לא משמעותי לתאגיד הבנקאי, מה שמוביל לאסטרטגיית ניהול סיכונים פחות מורכבת).

אתגרים שכיחים מסוימים יכולים להתקיים ללא קשר לשיטת שיעור ההפסד שנבחרה על ידי התאגיד הבנקאי. אתגרים אלה כוללים, בין היתר, מצבים בהם קיים הפסד היסטורי מינימלי, הפסדים מפוזרים ללא דפוס שמאפשר יכולת חיזוי, מספר נמוך של הלוואות בכל תיק, נתונים שזמינים לגבי תקופה היסטורית קצרה, הרכב שונה משמעותית לעומת תיקים היסטוריים של נכסים פיננסיים, או שינויים בסביבה הכלכלית. בחלק מהמצבים, האתגרים האלה יהיו מינוריים ויהיה ניתן לפתור אותם באפקטיביות באמצעות התאמות איכותיות ובכך לגרום לשיטת WARM להיות שיטה מקובלת. במצבים אחרים, האתגרים האלה יהיו יותר משמעותיים, ותאגיד בנקאי עשוי לקבוע ששיטת WARM אינה מתאימה לנסיבות שלו.

שאלה 3

כיצד יכול תאגיד בנקאי לאמוד הפרשה לפסדי אשראי באמצעות שימוש בשיטת WARM?

תשובה

צוות המוסד לתקינה אימץ את הדוגמא הבאה מסמינר מקוון שהצוות השתתף בו יחד עם רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית. למידע נוסף, הסמינר המקוון זמין [בקישור זה](#). הדוגמא הבאה מתמקדת לצורך המחשה בסיסית בשימוש בנתוני הפסד שנתי כבסיס לאמידת ההפרשה להפסדי אשראי של תיק נכסים פיננסיים. יש להביא בחשבון את העובדות והנסיבות של התאגיד הבנקאי.

עובדות

1. אומדן הפרשה להפסדי אשראי הוא ליום 31.12.2020
2. תיק נכסים פיננסיים עם מאפייני סיכון דומים:
  - 2.1. יתרת עלות מופחתת של 13.98 מיליון דולר.
  - 2.2. אורך החיים של התיק הינו 5 שנים (תקופה חוזית לאחר השפעת פירעונות מוקדמים).
3. תחזיות ההנהלה לשנים 2021 ו-2022:
  - 3.1. עלייה בשיעור אבטלה.
4. ההנהלה לא מסוגלת לתת תחזיות סבירות לגבי תקופות לאחר שנת 2022.
5. לצורך הדוגמא נניח שיש לכלול שיעור של 0.25% בגין התאמות איכותיות למצב הנוכחי ולתחזיות סבירות הניתנות לביסוס.

הדוגמא ממחישה אמידת הפרשה להפסדי אשראי של תיק נכסים פיננסיים ליום 31 בדצמבר, 2020. לתיק יתרת עלות מופחתת של 13.98 מיליון דולר ליום 31 בדצמבר, 2020 ואורך החיים של הנכסים הפיננסיים בתיק הינו 5 שנים. יתרת העלות המופחתת של 13.98 מיליון דולר הינה עבור תיק נכסים פיננסיים עם מאפייני סיכון אשראי דומים. ההנהלה חוזה עלייה בשיעורי האבטלה לשנים 2021 ו-2022 ואינה מסוגלת לתת תחזיות סבירות לתקופות לאחר שנת 2022. הדוגמא מניחה שיש לכלול שיעור של 0.25% בגין התאמות איכותיות למצב הנוכחי ולתחזיות סבירות הניתנות לביסוס אשר נדונות בהרחבה בהמשך. חשוב לשים לב שהנתון (input) הזה הינו הנחה משמעותית כאשר אומדים הפסדי אשראי צפויים לפי עדכון 2016-13, מפני שהוא מייצג סכומים עבור התנאים הנוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס. כמו כן, מפני שהדוגמא הינה לצורך המחשה בסיסית, צוות המוסד לתקינה לא התייחס לסוג מסוים של תיק נכסים פיננסיים, בהתחשב במבחר המוצרים הקיימים בשוק, ולא התייחס לעובדות ונסיבות ספציפיות שעשויות להתקיים בתאגיד בנקאי ספציפי. במקום זאת, החישובים נועדו לתאר באופן בסיסי את המכניקה של המודל במגוון דרכים. לכן, כמתואר בדוגמא, תאגיד בנקאי צריך להחליט אם לבצע התאמות לנתוני הפסד היסטוריים בהתאם לפסקה 8-30-20-326, לפני ששוקל אם דרושות התאמות לתחזיות סבירות וניתנות לביסוס.

שלב 1: חישוב שיעור מחיקות חשבונאיות שנתי

טבלה 1: חישוב שיעור מחיקות חשבונאיות שנתי ממוצע

ג=א/ב	ב	א		
שיעור מחיקות חשבונאיות שנתי	מחיקות חשבונאיות שנתיות נטו, בפועל	יתרה ממוצעת	עלות מופחתת	שנה
	באלפי \$			
			5,126	2015
0.30%	21	7,048	8,969	2016
0.51%	51	10,094	11,220	2017
0.36%	42	11,766	12,312	2018
0.25%	32	12,624	12,936	2019
0.37%	49	13,458	13,980	2020
0.36%	שיעור מחיקות חשבונאיות שנתי ממוצע			

בטבלה 1 לעיל:

1. מודגש שיעור המחיקות החשבונאיות השנתי הממוצע של 5 שנים, אשר עומד על 0.36%.
2. התקופה ההיסטורית המשמשת לקביעת שיעור המחיקות החשבונאיות השנתי הממוצע הינה החלטה שמחייבת שימוש בשיקול דעת משמעותית, שצריך להיות מבוסס ומתועד בצורה נאותה בהתאם לפסקה 326-20-30-8. לצורך הדוגמא, קיימת הנחה שהתאגיד הבנקאי ביצע השוואה של מידע היסטורי אודות נכסים פיננסיים דומים עם הכיוון הנוכחי והחזוי של הסביבה הכלכלית. התאגיד הבנקאי סבור כי התקופה של 5 השנים האחרונות היא תקופה סבירה שניתן לבסס עליה את החישוב של שיעור הפסד האשראי הצפוי, לאחר שהובאו בחשבון תקני החיתום והתנאים החוזיים של ההלוואות שהתקיימו במהלך התקופה ההיסטורית בהשוואה לתיק הנוכחי. בנוסף, קיימת הנחה שהתאגיד הבנקאי שקל האם דרושות התאמות כלשהן למידע על ההפסדים היסטוריים בהתאם לפסקה 326-20-30-8, לפני ששקל האם דרושות התאמות בגין התנאים הנוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס, אך קבע כי לא נדרשו התאמות כאלה. יש לשים לב שזאת דוגמא בסיסית המשתמשת בתיק כללי. תאגיד בנקאי שאומד את ההפרשה להפסדי אשראי באמצעות שימוש בשיטת WARM (או כל שיטה אחרת) צריך להחליט אם המידע ההיסטורי על הפסדים צריך להיות מותאם לשינויים בתקני חיתום, הרכב התיק, או מצב הנכסים בתיק במועד הדיווח.

טבלה 2 : אומדן עלות מופחתת

א*ב	ב	א		שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
הפרשה להפסדי אשראי	שיעור מחיקות חשבוניות שנתי ממוצע	אומדן עלות מופחתת	תשלום צפוי	
באלפי \$		באלפי \$		
50	0.36%	13,980		2020 עלות מופחתת בפועל
37	0.36%	10,280	3,700	2021
23	0.36%	6,380	3,900	2022
12	0.36%	3,380	3,000	2023
4	0.36%	1,220	2,160	2024
0	0.36%	0	1,220	2025
126		יתרת מחיקות חשבוניות לאורך חיי האשראי, לא מותאמת		
0.90%		שיעור מחיקות חשבוניות היסטורי לאורך חיי האשראי, לא מותאם		
0.25%		התאמות איכותיות		
1.15%		סה"כ שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2020		
161		סה"כ הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2020 (13,980\$*1.15%)		

בטבלה 2 לעיל:

1. העמודה הראשונה ("שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר") מציגה את השנים עד שנת 2025, ומייצגת את התקופה הצפויה לפירעון של התיק.
2. העמודה השנייה ("תשלום צפוי") מייצגת את התשלומים הצפויים בתקופות הבאות עד שהתיק צפוי להיפרע במלואו. ההנהלה צריכה לאמוד את התשלומים הצפויים, אשר כוללים את התשלומים המקוריים וצפי לפירעונות מוקדמים.
הערה: אין לכלול את הפסדי האשראי הצפויים בעמודה זו. התשלומים צריכים לכלול תשלומים מתוכננים ופירעונות מוקדמים ללא קשר לאשראי.
3. **הערה:** אומדן פירעונות מוקדמים הינו החלטה שמבוססת על שיקול דעת משמעותי שצריך להיות מבוסס ומתועד בצורה נאותה.
בעמודה השלישית ("אומדן עלות מופחתת"):
3.1. במאזן ליום 31/12/2020, יתרת עלות מופחתת של 13,980 אלפי דולר.
3.2. פחות תשלומים צפויים, מהעמודה "תשלום צפוי", מביא לתוצאה של אומדן עלות מופחתת לכל אחת מהשנים שנתרו (לדוגמא, 13,980 אלפי דולר פחות תשלום צפוי של 3,700 אלפי דולר שווה אומדן עלות מופחתת של 10,280 אלפי דולר).
4. בעמודה החמישית ("הפרשה להפסדי אשראי"):
4.1. אומדן ההפסדים עבור כל שנה שנותרה שמחושב לפי אומדן העלות המופחתת עבור אותה שנה כשהוא מוכפל בשיעור המחיקות החשבוניות השנתי הממוצע. הסכום של אומדנים אלה הוא אומדן ההפסדים המצטברים (לדוגמא, בשנה הראשונה, עלות מופחתת של 13,980 אלפי דולר כפול שיעור המחיקות החשבוניות השנתי הממוצע של 0.36%, כלומר עבור השנה הראשונה הפסד האשראי נאמד בסך של 50 אלפי דולר).
- 4.2. עבור השנה השנייה, שנת 2022, 10,280 אלפי דולר, שמייצג את היתרה לסוף שנה של 2021 ואת היתרה לתחילת שנה של 2022, כפול שיעור המחיקות החשבוניות השנתי הממוצע של 0.36%, כלומר עבור השנה השנייה הפסד האשראי נאמד בסך של 37 אלפי דולר. התהליך חוזר על עצמו לכל שנה שנותרה.

4.3. הסיכום של העמודה האחרונה הינו אומדן הפסדי האשראי הצפויים המצטברים, הנאמדים בסך של 126 אלפי דולר.

הערה: זאת לא כל ההפרשה להפסדי אשראי מפני שהתאגיד הבנקאי טרם הביא בחשבון תנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס.

4.4. חלוקת ההפסדים הצפויים, של 126 אלפי דולר, בעלות המופחתת בסך של 13,980 אלפי דולר, מביא לתוצאה של שיעור ההפסד, העומד על 0.9%.

5. בשלב האחרון, כחלק מההנחות של הדוגמא, צריך להוסיף 0.25% בשל התאמות איכותיות, על מנת לאמוד את ההפרשה המלאה להפסדי אשראי בשיעור של 1.15%. השיעור של 1.15% כשהוא מוכפל בעלות מופחתת של 13,980 אלפי דולר, מביא לתוצאה של סה"כ הפרשה להפסדי אשראי בסך של 161 אלפי דולרים.

הערה: 0.25% הינה הנחה משמעותית שנקבעת על ידי ההנהלה וצריכה להיות מבוססת ומתועדת כראוי. לצורך הדוגמא, בהתאם לפסקה 4-55-20-326, על תאגיד בנקאי להביא בחשבון גורמים משמעותיים העשויים להשפיע על יכולת הגבייה הצפויה של בסיס העלות המופחתת של התיק, ולקבוע כי הגורם העיקרי הינו שיעור האבטלה. כחלק מהניתוח, התאגיד הבנקאי מצא כי שיעור האבטלה עלה נכון למועד תקופת הדיווח. בהתבסס על התנאים הנוכחיים ועל תחזיות סבירות וניתנות לביסוס, התאגיד הבנקאי צופה כי שיעורי האבטלה צפויים לעלות עלייה נוספת במהלך השנה עד השנתיים הבאות. כדי להתאים את שיעור ההפסד ההיסטורי באופן שישקף את השפעותיהם של הבדלים אלה בתנאים הנוכחיים ובשינויים החזויים, התאגיד הבנקאי מעריך כי עקב ההרעה הצפויה בשיעורי האבטלה תחול עלייה נוספת של 25 נקודות בסיס בשיעור הפסדי האשראי, מעבר לשיעור ההפסד ההיסטורי של 0.9 אחוז לאורך חיי התיק. ההנהלה מעריכה שתחול עלייה נוספת של 25 נקודות בסיס, על פי הידע שלה אודות ההפסדים ההיסטוריים במהלך השנים האחרונות, שבהן נצפו מגמות דומות בשיעורי האבטלה. ההנהלה לא יכולה לתמוך באומדן שלה לגבי הציפיות לשיעורי האבטלה מעבר לתקופת החיזוי הסבירה הניתנת לביסוס. על פי שיטת שיעור הפסד זו, הפסדי האשראי הנוספים בגין התנאים הנוכחיים והתחזיות הסבירות וניתנות לביסוס (25 נקודות בסיס) מתווספים לשיעור של 0.9 אחוז ששימש בסיס לשיעור הפסד האשראי הצפוי. לא נדרשות התאמות נוספות ביחס לעבר, מפני שהתאגיד הבנקאי יישם שיעור הפסד של 1.15 אחוז, המבטא ישירות את ההפסדים ההיסטוריים המשקפים את התנאים החזויים על פי פסקאות 8-30-20-326 עד 9-30-20-326. גישה זו משקפת טכניקת חזרה מיידית (reversion) עבור שיטת שיעור ההפסד. חשוב לשים לב שהגידול של 25 נקודות בסיס משקף את האומדן של התאגיד הבנקאי להפסדים נוספים בשנים 2021 ו-2022 הנובעים מעלייה בשיעור האבטלה, והתאגיד הבנקאי מניח שאין הפסדים מעבר לכך בשנים שנותרו. יותר מכך, טכניקת החזרה הנבחרת על ידי תאגיד בנקאי הינה הנחה משמעותית אשר צריכה להיתמך על ידי ההנהלה. בחירת הטכניקה היא לא בחירה של מדיניות חשבונאית ולא נועדה לשמש אמצעי פרקטי לחישוב (practical expedient).

שאלה 4

הדוגמא בשאלה 3 מספקת דרך אחת לאמידת הפרשה להפסדי אשראי באמצעות שימוש בשיטת WARM. האם יש דרכים נוספות לחישוב ההפרשה באמצעות שיטת WARM?

תשובה

כן, עשויות להיות דרכים אחרות מקובלות לאמידת ההפרשה להפסדי אשראי באמצעות שימוש בשיטת WARM. תאגיד בנקאי יכול לבחור לחשב את ההפרשה בדרך הבאה:

שלב 1: חישוב שיעור מחיקות חשבונאיות שנתי

השלב ראשון זהה לדרך הראשונה. לכן, תאגידים בנקאיים צריכים לעקוב אחר השלבים בטבלה 1 לעיל כדי לקבוע את שיעור המחיקות חשבונאיות השנתי הממוצע.

שלב 2: אמידת ההפרשה להפסדי אשראי

טבלה 3: אומדן עלות מופחתת

תקופה לפירעון	אומדן עלות מופחתת	תשלום צפוי	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	באלפי \$		
1	13,980		2020 עלות מופחתת בפועל
2	10,280	3,700	\$ 2021
3	6,380	3,900	2022
4	3,380	3,000	2023
5	1,220	2,160	2024
	0	1,220	2025
	ממוצע משוקלל של תקופה לפירעון, לאחר התאמת הפחתה		
א	2.52		
ב	0.36%		שיעור מחיקות חשבונאיות שנתי ממוצע
			שיעור מחיקות חשבונאיות היסטורי לאורך חיי האשראי, ללא התאמות התאמות איכותיות
א * ב	0.90%		
	0.25%		סה"כ שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2020
	1.15%		
	161		סה"כ הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2020 (13,980\$*1.15%)

בטבלה 3 לעיל:

- שלוש העמודות הראשונות ("שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר", "תשלום צפוי", ו"אומדן עלות מופחתת") זהות לעמודות בשאלה 3 לעיל.
- העמודה האחרונה ("תקופה לפירעון", "remg life") משמשת לקביעת מספר השנים, 2.52, שמייצג ממוצע משוקלל של יתרת החיים החזויה כשהיא מותאמת להפחתת היתרה (ראה חישוב בטבלה 4). עמודה זו מייצגת את התקופה הממוצעת לפירעון יתרת "אומדן עלות מופחתת". לדוגמא, הונח שכל התשלומים משולמים ביום האחרון של השנה. לכן, המספרים המופיעים בעמודה "תשלום צפוי" יקרו ב-31 בדצמבר של כל שנה. כתוצאה מכך, כל דולר שטרם נפרע ליום 31.12.2020 מתוך היתרה בסך של 13.98 מיליון דולר, יהיה בעל אורך חיים של שנה אחת מפני שחלק מהסכום ישולם בסוף השנה. לכן, "תקופה לפירעון" של 13.98 מיליון דולר הוא שנה אחת. באופן זה, עבור "אומדן עלות מופחתת" בשנת 2021, כל דולר ביתרה לסוף שנת 2021 בסך 10.28 מיליון דולר, יהיה בעל אורך חיים של שנתיים.

הערה: עמודת "תקופה לפירעון" מייצגת את מספר השנים הממוצע לפירעון של העלות המופחתת. לצורך הדוגמא, בוצעה הנחה פשוטה שכל התשלומים מתרחשים בסוף שנה. סביר להניח שהמספרים האלה יהיו חלקי שנים (לדוגמא, 0.5, 1.5, 2.5, וכן הלאה), בהתאם להנחה לגבי העיתוי שהתשלומים יקרו. ההנחה צריכה לאמוד את ההנחה של עיתוי התשלומים ולבסס אותה.

3. תאגיד בנקאי צריך להשתמש בנתונים בטבלה לעיל כדי לקבוע את הנתון של 2.52 שנים. ניתן לבצע את החישוב כדלהלן:

טבלה 4: הגדרת ממוצע משוקלל

א/ד	ד=ב*ג	ג	ב	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
שיטה 2:		תקופה לפירעון	תשלום צפוי באלפי \$	2020 עלות מופחתת
0.26	3,700	1	13,980	2021
0.56	7,800	2	3,700	2022
0.64	9,000	3	3,900	2023
0.62	8,640	4	3,000	2024
0.44	6,100	5	2,160	2025
2.52	סה"כ	2.52	1,220	

שיטה 1 (נוסחא באקסל):
 $2.52 = \text{sumproduct}(א, עמודה ג, עמודה ב)$

4. 2.52 שנים מוכפל בשיעור המחיקות החשבונאיות השנתי הממוצע של 0.36%, מביא לתוצאה של 0.90% המייצגת את שיעור המחיקות החשבונאיות ההיסטורי הלא מותאם לאורך חיי האשראי.

5. בדוגמא שניתנה, התאגיד הבנקאי צריך להוסיף את אותם 0.25% של התאמות איכותיות כדי להגיע לשיעור הפרשה להפסדי אשראי של 1.15%. השיעור של 1.15% כפול העלות המופחתת בסך של 13.98 מיליון דולר, מביא לתוצאה של סה"כ הפרשה להפסדי אשראי בסך של 161 אלפי דולר.

הדוגמאות בשאלות 3 ו-4 משתמשות בהנחות פשוטות. תאגידי בנקאיים צריכים לשים לב לכך שלהנחות יכולות להיות השפעה משמעותית על האומדן הטוב ביותר להפרשה להפסדי אשראי. להלן דוגמאות להנחות שיתכן שיהיו דרושות: אומדן התשלומים הסופיים בהתחשב בתנאים החוזיים ופירעונות מוקדמים (לדוגמא, קו ישר, הלוואה מופחתת או בולט), התקופה ההיסטורית שהתאגיד הבנקאי מסתמך עליה כתקופה שמייצגת את יתרת אורך החיים של תיק האשראי הנוכחי (לדוגמא, 5 השנים האחרונות או תקופה אחרת של 5 שנים המייצגת את המאפיינים של התיק הנוכחי), גורמים איכותיים (לדוגמא, גורמים איכותיים שעשויים לשמש להתאמת מידע היסטורי כפי שנידון בשלב 1 של שאלה 3 לעיל, או גורמים איכותיים המשמשים על מנת להתאים מידע היסטורי לתחזיות סבירות וניתנות לביסוס כפי שנידון בשאלה 5 בהמשך). תאגידי בנקאיים צריכים להביא בחשבון את ההנחה בפסקה 30-8-20, אשר קובעת כי:

הניסיון ההיסטורי של הפסדי אשראי בגין נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים, מספק בדרך כלל בסיס להערכת הפסדי אשראי צפויים על ידי התאגיד הבנקאי. מידע על הפסדים היסטוריים יכול להיות פנימי או חיצוני (או שילוב של השניים). תאגיד בנקאי יבחן את הצורך לבצע התאמות למידע על הפסדים היסטוריים בשל הבדלים במאפייני הסיכון הספציפיים של הנכסים הנוכחיים, כגון הבדלים במועד הדיווח בקבוצת נכסים בתקני החיתום בתמהיל התיק, או בתקופה לפירעון של הנכסים, או כאשר המידע על הפסדים היסטוריים בתאגיד הבנקאי אינו משקף את התקופה החוזית של הנכס הפיננסי או של קבוצת הנכסים הפיננסיים.

שאלה 5

כאשר תאגיד בנקאי מיישם הפרשה להפסדי אשראי צפויים (CECL) באמצעות שימוש בשיטת שיעור הפסד כמו שיטת WARM, האם מקובל לבצע התאמות של מידע היסטורי על הפסדים לתנאים הנוכחיים ולתחזיות סבירות וניתנות לביסוס בגישה איכותית כמו שבוצע בדוגמא, במקום להשתמש בגישה כמותית?

תשובה

כן. אם ההתאמות למידע על הפסדים היסטוריים נאותות, תאגיד בנקאי יכול להשתמש בגישה איכותית כדי להתאים את הנתונים ההיסטוריים לתנאים הנוכחיים ולתחזיות סבירות וניתנות לביסוס. כמתואר להלן, עדכון 2016-13 לא דורש ניתוח כמותי. יחד עם זאת, על תאגיד בנקאי לשמור תיעוד נאות, העולה בקנה אחד עם המורכבות והתחכום שלו, כדי לבסס את ההתאמות האיכותיות ואת ההשפעות של הגורמים האיכותיים הרלוונטיים על המדידה של הפסדי אשראי צפויים. פסקה 326-20-30-9 קובעת בחלקה כי:

תאגיד בנקאי לא יסתמך בלעדית על אירועי עבר כדי לאמוד הפסדי אשראי צפויים. כאשר תאגיד בנקאי משתמש במידע על הפסדים היסטוריים, הוא יבחן את הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה ההנהלה צופה כי התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. **ההתאמות למידע על הפסדים היסטוריים יכולות להיות איכותיות (qualitative) במהותן, ועליהן לשקף שינויים הקשורים לנתונים רלוונטיים** (כגון שינויים בשיעורי אבטלה, בערכי נכסים, בערכי סחורות, פיגורים, או גורמים אחרים שקשורים להפסדי אשראי בגין הנכס הפיננסי או בגין קבוצת הנכסים הפיננסיים). (ההדגשה אינה במקור).

הדוגמא המובאת בקובץ זה מתארת מצב בו תאגיד בנקאי קבע את שיעור הפסד של תיק הנכסים הפיננסיים באמצעות מידע היסטורי אשר מייצג את התיק הנוכחי. לאחר מכן המידע ההיסטורי הזה מותאם לציפיות ההנהלה להפסדי אשראי בתיק הנוכחי, ששונה מהניסיון ההיסטורי שמשמש כנקודת ההתחלה לאומדן הפסדי האשראי הצפויים בתיק. הגישה הזו עקבית עם ההנחיה בפסקה 326-20-30-9 והיא גישה מקובלת לקביעת התאמות לתנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס. המוסד לתקינה כלל דוגמא בנושא 326, שנוקטת בגישה דומה ומכוונת במיוחד לסייע לתאגידים בנקאיים קטנים ופחות מורכבים ליישם את הכללים החדשים, לאחר קבלת משוב מאותם תאגידים בנקאיים. להלן הדוגמא:

דוגמא 1: אומדן הפסדי אשראי צפויים בגישת שיעור הפסד (הערכה קבוצתית)

326-20-55-18 דוגמא זו מציגה דרך אחת לפיה תאגיד בנקאי יכול לאמוד הפסדי אשראי צפויים בגין תיק של הלוואות עם מאפייני סיכון דומים באמצעות גישת שיעור הפסד (loss rate).

326-20-55-19 תאגיד בנקאי קהילתי אי' מעמיד ללקוחותיו הלוואות הנפרעות בתוך 10 שנים. תאגיד בנקאי קהילתי אי' מנהל הלוואות אלה על בסיס קבוצתי בהתאם למאפייני סיכון דומים. הלוואות בתיק נוצרו במהלך 10 השנים האחרונות, ובסיס העלות המופחתת של התיק עומד על 3 מיליון דולר.

326-20-55-20 לאחר שהשווה מידע היסטורי אודות נכסים פיננסיים דומים עם הכיוון הנוכחי והחזוי של הסביבה הכלכלית, תאגיד בנקאי קהילתי אי' סבור כי תקופת 10 השנים האחרונות שלו היא תקופה סבירה שעליה ניתן לבסס את החישוב של שיעור הפסד האשראי הצפוי, לאחר שהובאו בחשבון תקני החיתום והתנאים החוזיים של הלוואות שהתקיימו במהלך התקופה ההיסטורית בהשוואה לתיק הנוכחי. שיעור הפסד האשראי ההיסטורי לאורך חיי האשראי, של תאגיד בנקאי קהילתי אי' (כלומר,

שיעור המבוסס על סיכום של כל הפסדי האשראי עבור קבוצה דומה) לתקופת 10 השנים האחרונות, עמד על 1.5 אחוזים. שיעור הפסד האשראי ההיסטורי כבר מביא בחשבון את היסטוריית הפירעונות המוקדמים, אשר צפויה להישאר ללא שינוי. תאגיד בנקאי קהילתי א' שקל אם דרושות התאמות כלשהן למידע על ההפסדים ההיסטוריים בהתאם לפסקה 326-20-30-8, לפני ששקל אם דרושות התאמות בגין התנאים הנוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס, אך קבע כי לא נדרשו כאלה.

326-20-55-21 בהתאם לפסקה 326-20-55-4, תאגיד בנקאי קהילתי א' הביא בחשבון גורמים משמעותיים העשויים להשפיע על יכולת הגבייה הצפויה של בסיס העלות המופחתת של התיק, וקבע כי הגורמים העיקריים הם ערכי הנדל"ן ושיעורי האבטלה. כחלק מניתוח זה, תאגיד בנקאי קהילתי א' מצא כי ערכי הנדל"ן בקהילה ירדו ושיעור האבטלה בקהילה עלה, נכון למועד תקופת הדיווח הנוכחית. בהתבסס על התנאים הנוכחיים ועל תחזיות סבירות וניתנות לביסוס, תאגיד בנקאי קהילתי א' צופה כי תחול ירידה נוספת בערכי הנדל"ן במהלך השנה עד שנתיים הבאות, וכי שיעורי האבטלה צפויים לעלות עלייה נוספת במהלך השנה עד שנתיים הבאות. כדי להתאים את שיעור ההפסד ההיסטורי באופן שישקף את השפעותיהם של הבדלים אלה בתנאים הנוכחיים ובשינויים החזויים, תאגיד בנקאי קהילתי א' מעריך כי תחול עלייה של 10 נקודות בסיס בהפסדי האשראי בנוסף לשיעור ההפסד ההיסטורי של 1.5 אחוז במשך חיי התיק, עקב הירידה הצפויה בערכי הנדל"ן, ועלייה נוספת של 5 נקודות בסיס בהפסדי האשראי מעל שיעור ההפסד ההיסטורי לאורך חיי התיק עקב ההרעה הצפויה בשיעורי האבטלה. ההנהלה מעריכה שתחול עלייה נוספת של 15 נקודות בסיס, על פי הידע שלה אודות ההפסדים ההיסטוריים במהלך השנים האחרונות, שבהן נראו מגמות דומות בערכי הנדל"ן ובשיעורי האבטלה. ההנהלה לא יכולה לתמוך באומדן שלה לגבי הציפיות לגבי ערכי הנדל"ן ושיעורי האבטלה מעבר לתקופת חיזוי סבירה וניתנת לביסוס. על פי שיטת שיעור הפסד זו, הפסדי האשראי הנוספים בגין התנאים הנוכחיים ותחזיות סבירה וניתנת לביסוס (15 נקודות הבסיס) מתווספים לשיעור של 1.5 אחוז ששימש בסיס לשיעור הפסד האשראי הצפוי. לא נדרשות התאמות נוספות ביחס לעבר, מפני שתאגיד בנקאי קהילתי א' יישם שיעור הפסד של 1.65 אחוז, המבטא ישירות את ההפסדים ההיסטוריים המשקפים את התנאים החזויים על פי פסקאות 326-20-30-8 עד 326-20-30-9. גישה זו משקפת טכניקת חזרה מיידית (reversion) עבור שיטת שיעור ההפסד.

326-20-55-22 שיעור ההפסד הצפוי שיש להחיל על בסיס העלות המופחתת של תיק ההלוואות יהיה 1.65 אחוזים, שהוא הסכום של שיעור ההפסד ההיסטורי של 1.5 אחוז, יחד עם ההתאמה בגין התנאים הנוכחיים ותחזיות סבירה וניתנת לביסוס של 15 נקודות בסיס. ההפרשה להפסדי אשראי הצפויה במועד הדיווח תהיה 49,500 דולר.